

Πρωτ. _____
Αριθ. _____
Διεκπ. _____

Από τα επίσημα Πρακτικά της ΞΔ', 20 Ιανουαρίου 2004,
Συνεδρίασης της Ολομέλειας της Βουλής, στην οποία
ψηφίστηκε το παρακάτω σχέδιο νόμου:

Παροχή νομικής βοήθειας σε πολίτες χαμηλού εισοδήματος και άλλες διατάξεις

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄
ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**

**Άρθρο 1
Δικαιούχοι νομικής βοήθειας**

1. Δικαιούχοι νομικής βοήθειας είναι οι χαμηλού εισοδήματος πολίτες κρατών - μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Δικαιούχοι είναι, επίσης, οι χαμηλού εισοδήματος πολίτες τρίτου κράτους και ανιθαγενείς, εφόσον έχουν, νομίμως, κατοικία ή συνθήκη διαμονής στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

2. Πολίτες χαμηλού εισοδήματος, δικαιούχοι νομικής βοήθειας, είναι εκείνοι των οποίων το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα δεν υπερβαίνει τα δύο τρίτα των κατώτατων ετήσιων ατομικών αποδοχών που προβλέπει η Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας. Σε περίπτωση ενδοοικογενειακής διαφοράς ή διένεξης, δεν λαμβάνεται υπόψη το εισόδημα εκείνου με τον οποίο υπάρχει η διαφορά ή διένεξη.

**Άρθρο 2
Διαδικασία**

1. Η νομική βοήθεια παρέχεται ύστερα από αίτηση του δικαιούχου. Η αίτηση αναφέρει συνοπτικά το αντικείμενο της δίκης ή της πράξης και τα στοιχεία που βεβαιώνουν τη συνδρομή των προϋποθέσεων για την παροχή της βοήθειας.

2. Στην αίτηση επισυνάπτονται τα αναγκαία δικαιολογητικά αποδεικτικά της οικονομικής κατάστασης (ιδίως αντίγραφο φορολογικής δήλωσης ή βεβαίωση του εφόρου ότι δεν υποχρεούται σε υποβολή δήλωσης, αντίγραφο δήλωσης περιουσιακής κατάστασης, εκκαθαριστικού σημειώματος, Α.Φ.Μ., βεβαιώσεις υπηρεσιών κοινω-

νικής πρόνοιας, ένορκες βεβαιώσεις) και αποδεικτικά της κατά την πρώτη παράγραφο του άρθρου 1 κατοικίας ή διαμονής, εάν πρόκειται για πολίτη τρίτου κράτους.

3. Η αίτηση και τα δικαιολογητικά υποβάλλονται δεκαπέντε τουλάχιστον ημέρες πριν από τη δίκη ή την πράξη για την οποία ζητείται η παροχή νομικής βοήθειας. Η προθεσμία μπορεί να συντμηθεί σε περίπτωση μεταγενέστερης κλήτευσης. Η διαδικασία διεξάγεται ατελώς και δεν είναι υποχρεωτική η παράσταση με δικηγόρο.

4. Για την παραδοχή της αίτησης αρκεί πιθανολόγηση. Ο αρμόδιος για την εξέτασή της δικαστής μπορεί να εξετάσει μάρτυρες, καθώς και τον αιτούντα, με όρκο ή χωρίς όρκο, να συγκεντρώσει κάθε αναγκαία πληροφορία και στοιχείο και να διατάξει την κλήτευση του αντιδίκου.

5. Η αποδοχή ή απόρριψη της αίτησης πρέπει να είναι αιτιολογημένη. Νέα αίτηση μπορεί να υποβληθεί σε περίπτωση μεταβολής των πραγματικών περιστατικών. Συμπληρωματική αίτηση επιτρέπεται σε κάθε περίπτωση.

**Άρθρο 3
Διορισμός συνηγόρου υπηρεσίας**

1. Σε περίπτωση διορισμού δικηγόρου, η επιλογή γίνεται βάσει καταστάσεως που καταρτίζει ο οικείος Δικηγορικός Σύλλογος. Κάθε Δικηγορικός Σύλλογος συντάσσει μηνιαία κατάσταση των δικηγόρων υπηρεσίας του επόμενου μήνα, ξεχωριστά για ποινικές υποθέσεις και για υποθέσεις αστικού και εμπορικού χαρακτήρα, και την αποστέλλει στο οικείο Δικαστήριο. Παράλληλα, συντάσσει και αποστέλλει ημερήσια κατάσταση με ικανό αριθμό δικηγόρων για την παροχή νομικής βοήθειας στην ανάκριση και στην εκδίκαση κακουργημάτων και αυτόφωρων πλημμελημάτων. Διαγράφεται από τον πίνακα και δεν μπορεί να γραφεί στο μέλλον δικηγόρος που αρνήθηκε

να αναλάβει ή εγκατέλειψε το έργο της υπεράσπισης χωρίς σπουδαίο λόγο, κατά την κρίση του δικαστή ή του προέδρου που διευθύνει το δικαστήριο. Οι τελευταίοι συντάσσουν έκθεση που αποστέλλεται στο Δικηγορικό Σύλλογο.

2. Οι συνήγοροι υπηρεσίας ορίζονται κατ' αλφαβητική σειρά από την αντίστοιχη κατάσταση του Δικηγορικού Συλλόγου. Σε περίπτωση παράλειψης αποστολής της ημερήσιας κατάστασης, η επιλογή γίνεται από τη μηνιαία κατάσταση. Σε περίπτωση παράλειψης αποστολής της μηνιαίας κατάστασης, η επιλογή γίνεται από όλους τους δικηγόρους του οικείου Δικηγορικού Συλλόγου. Κατ' εξαίρεση, εάν ζητηθεί, μπορεί να οριστεί ο δικηγόρος που έχει χειριστεί, στο πλαίσιο του συστήματος νομικής βοήθειας, την ίδια υπόθεση σε προηγούμενο στάδιο.

3. Κάθε δικηγόρος μπορεί να χρεωθεί με μόνο μία υπόθεση. Ως μία υπόθεση θεωρείται και η συνεκδίκαση περισσότερων υποθέσεων του ίδιου προσώπου ή περισσότερων προσώπων λόγω ομοδικίας, συναιτιότητας ή συναφείας.

4. Ο διοριζόμενος δικηγόρος, συμβολαιογράφος ή δικαστικός επιμελητής έχει υποχρέωση να δεχθεί και εκτελέσει την εντολή δίχως αξίωση προκαταβολής αμοιβής ή δικαιωμάτων.

Άρθρο 4

Παύση, ανάκληση και περιορισμός της βοήθειας

1. Η νομική βοήθεια παύει με το θάνατο του δικαιούχου. Πράξεις που δεν επιδέχονται αναβολή μπορούν να ενεργηθούν και αργότερα με βάση τη βοήθεια που δόθηκε.

2. Η νομική βοήθεια μπορεί να ανακληθεί ή να περιορισθεί με απόφαση του αρμόδιου δικαστή, αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από πρόταση του εισαγγελέα, εφόσον αποδεικνύεται ότι οι προϋποθέσεις της παροχής είτε δεν υπήρχαν είτε εξέλιπαν είτε μεταβλήθηκαν ουσιαδώς.

3. Μαζί με την ανάκληση μπορεί να επιβληθεί στον αιτούντα που πέτυχε την παροχή της βοήθειας με αναληθή αίτηση ή στοιχεία χρηματική ποινή από δεκαπέντε έως εκατόν πενήντα ευρώ. Η χρηματική ποινή δεν θίγει την υποχρέωση καταβολής των ποσών από τα οποία απαλλάχθηκε.

Άρθρο 5

Συμβουλευτική βοήθεια

Συμβουλευτική βοήθεια μπορεί να παρέχεται επί ποινικών υποθέσεων από τους εισαγγελείς υπηρεσίας και τους εισαγγελείς-επόπτες των καταστημάτων κράτησης, και επί πολιτικών υποθέσεων από τους προέδρους υπηρεσίας των κατά τόπους αρμόδιων Δικαστηρίων, από τους οποίους θα ενημερώνονται οι ενδιαφερόμενοι για τη δυνατότητα ένταξής τους στο σύστημα της νομικής βοήθειας για πολίτες χαμηλού εισοδήματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

ΝΟΜΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΕ ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

Άρθρο 6

Αρμόδια αρχή

1. Αρμόδια αρχή για την εξέταση της αίτησης παροχής

νομικής βοήθειας σε ποινικές υποθέσεις είναι ο πρόεδρος του δικαστηρίου στο οποίο εκκρεμεί προς εκδίκαση η υπόθεση του αιτούντος ή ενώπιον της οποίας πρέπει να ασκηθεί το σχετικό ένδικο μέσο ή βοήθημα.

2. Στις περιπτώσεις των άρθρων 100 παρ. 3, 200 παρ. 1 εδ. β', 340, 376, 423 παρ. 1 Κ.Π.Δ. ο διορισμός του συνήγορου γίνεται όπως ορίζεται με τις διατάξεις των άρθρων αυτών και δεν απαιτείται να συντρέχουν οι όροι του άρθρου 1, ούτε να ακολουθηθεί η διαδικασία του άρθρου 2. Σε περίπτωση αίτησης αναίρεσης ή επανάληψης διαδικασίας που αφορά κακούργημα, δεν απαιτείται να συντρέχουν οι όροι της πρώτης παραγράφου του άρθρου 1 για νόμιμη κατοικία ή διαμονή.

Άρθρο 7

Διορισμός συνηγούρου υπηρεσίας σε ποινικές υποθέσεις

1. Η παροχή νομικής βοήθειας σε ποινικές υποθέσεις συνίσταται στο διορισμό συνηγούρου.

2. Συνήγοροι ορίζονται υπέρ κατηγορουμένου:

α) για κακούργηματα, κατά το στάδιο της ανάκρισης και κατά τη συζήτηση της υποθέσεως στο ακροατήριο,

β) για πλημμελήματα αρμοδιότητας Τριμελούς Πλημμελειοδικείου για τα οποία προβλέπεται ποινή φυλακίσεως τουλάχιστον έξι (6) μηνών, κατά τη συζήτηση της υποθέσεως στο ακροατήριο,

γ) για εφέσεις κατ' αποφάσεων Τριμελούς Εφετείου Κακούργημάτων, Μικτού Ορκωτού Δικαστηρίου, Τριμελούς Πλημμελειοδικείου και για παράσταση κατά την εκδίκαση αυτών ενώπιον του δευτεροβάθμιου Δικαστηρίου εφόσον πρωτοδίκως έχει επιβληθεί στερητική της ελευθερίας ποινή τουλάχιστον έξι μηνών,

δ) για αναίρεσεις κατ' αποφάσεων των ως άνω Δικαστηρίων και κατ' αποφάσεων του Μικτού Ορκωτού Εφετείου, του Πενταμελούς Εφετείου και του Τριμελούς Εφετείου Πλημμελημάτων, εφόσον έχει επιβληθεί στερητική της ελευθερίας ποινή τουλάχιστον ενός έτους,

ε) για αιτήσεις επαναλήψεως της διαδικασίας υπέρ καταδικασμένου, εφόσον έχει επιβληθεί στερητική της ελευθερίας ποινή τουλάχιστον έξι μηνών.

3. Συνήγοροι ορίζονται και για σύνταξη και υποβολή έγκλησης και για παράσταση πολιτικής αγωγής σε κάθε βαθμό σε θύματα βασανιστηρίων και άλλων προσβολών της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας (Π.Κ. 137 Α και Β), διακρίσεων και παραβιάσεων της ίσης μεταχείρισης, εγκλημάτων κατά της ζωής, κατά της προσωπικής ελευθερίας και της γενετήσιας ελευθερίας, οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής, κατά της ιδιοκτησίας και των περιουσιακών δικαιωμάτων, σωματικών βλαβών και εγκλημάτων σχετικών με το γάμο και την οικογένεια, και εφόσον πρόκειται για κακούργηματα ή για πλημμελήματα αρμοδιότητας τριμελούς πλημμελειοδικείου για τα οποία απειλείται ποινή φυλάκισης τουλάχιστον έξι (6) μηνών.

4. Προϋπόθεση για την παροχή νομικής βοήθειας σε περιπτώσεις άσκησης και υποστήριξης ένδικων μέσων και βοηθημάτων είναι να είναι αυτά παραδεκτά και να μην είναι προφανώς αβάσιμα.

5. Ο δικαιούχος έχει υποχρέωση να αποδεχθεί το συνήγορο που του διορίστηκε.

6. Ο διορισμός ισχύει μέχρι την οριστική περάτωση της δίκης ή της διαδικαστικής ενέργειας στον ίδιο βαθμό δικαιοδοσίας, καθώς και για την άσκηση ένδικου μέσου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ **ΝΟΜΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΕ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΑΣΤΙΚΟΥ ΚΑΙ** **ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ**

Άρθρο 8 **Αρμόδια αρχή**

1. Αρμόδια αρχή για την εξέταση της αίτησης παροχής νομικής βοήθειας σε υποθέσεις αστικού και εμπορικού χαρακτήρα είναι ο ειρηνοδίκης, ο δικαστής του Μονομελούς Πρωτοδικείου ή ο πρόεδρος του δικαστηρίου στο οποίο εκκρεμεί ή πρόκειται να εισαχθεί η δίκη και, εάν πρόκειται για πράξεις που είναι άσχετες με δίκη, από τον ειρηνοδίκη της κατοικίας του αιτούντος.

2. Κατά της απόφασης του ειρηνοδίκη, του δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου και του προέδρου του Πρωτοδικείου μπορεί να ασκηθεί προσφυγή από τον αιτούντα ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου μέσα σε πέντε (5) ημέρες από την έκδοσή της. Η προσφυγή εκδικάζεται κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων.

Άρθρο 9 **Περιεχόμενο νομικής βοήθειας**

1. Η παροχή νομικής βοήθειας σε υποθέσεις αστικού και εμπορικού χαρακτήρα συνίσταται στην απαλλαγή από την υποχρέωση καταβολής μέρους ή του συνόλου των εξόδων της διαδικασίας και, εφόσον ειδικώς ζητηθεί, στο διορισμό δικηγόρου, συμβολαιογράφου και δικαστικού επιμελητή, με την εντολή να υπερασπιστούν τον δικαιούχο, να τον εκπροσωπήσουν στο δικαστήριο και να του δώσουν τη βοήθεια που χρειάζεται για να γίνουν οι αναγκαίες πράξεις.

2. Η απαλλαγή περιλαμβάνει ιδίως τα τέλη χαρτοσήμου, το τέλος δικαστικού ενσήμου, το τέλος απογράφου και τις προσauξησεις τους, τα δικαιώματα των μαρτύρων, των πραγματογνωμόνων, τα δικαιώματα ή την αμοιβή του διοριζόμενου δικηγόρου, συμβολαιογράφου και δικαστικού επιμελητή, καθώς και την υποχρέωση εγγυοδοσίας για τα έξοδα αυτά.

3. Η νομική βοήθεια παρέχεται χωριστά για κάθε δίκη, ισχύει για κάθε βαθμό δικαιοδοσίας για κάθε δικαστήριο και αφορά και την αναγκατική εκτέλεση της απόφασης.

4. Προϋπόθεση για την παροχή νομικής βοήθειας σε περιπτώσεις άσκησης και υποστήριξης ένδικων μέσων και βοηθημάτων είναι να είναι αυτά παραδεκτά και να μην είναι προφανώς αβάσιμα ή ασύμφορα. Συνεκτιμάται και η σημασία της υπόθεσης για τον αιτούντα.

5. Ο διορισμός δικηγόρου ισχύει ως παροχή δικαστικής πληρεξουσιότητας από τον δικαιούχο, στην έκταση που ορίζει το άρθρο 97 Κ.Πολ.Δ., εκτός εάν η απόφαση, με αίτηση του δικαιούχου, την επεκτείνει ή την περιορίζει.

6. Η παροχή νομικής βοήθειας δεν επηρεάζει την υποχρέωση καταβολής των εξόδων που επιδικάστηκαν στον αντίδικο.

Άρθρο 10 **Ειδικές διατάξεις για διασυνοριακές διαφορές**

Αν το πρόσωπο το οποίο ζητεί νομική βοήθεια σε υπόθεση αστικού ή εμπορικού χαρακτήρα έχει την κατοικία ή τη συνήθη διαμονή του σε άλλο κράτος - μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ισχύουν οι ακόλουθες ειδικές ρυθμίσεις:

α) Δικαιούχος νομικής βοήθειας είναι και εκείνος που συγκεντρώνει τις προϋποθέσεις του νόμου, έχει όμως οικογενειακό εισόδημα που υπερβαίνει το ποσό της δεύτερης παραγράφου του άρθρου 1, εάν αποδεικνύει ότι δεν μπορεί να ανταποκριθεί στα δικαστικά έξοδα λόγω της διαφοράς στις δαπάνες διαβίωσης μεταξύ του κράτους - μέλους κατοικίας ή συνήθους διαμονής και της Ελλάδας.

β) Η κατά την πρώτη παράγραφο του άρθρου 9 απαλλαγή μπορεί να περιλαμβάνει και: αα) την αμοιβή διερμηνέα, ββ) τα έξοδα επίσημης μετάφρασης των εγγράφων που απαιτούνται για την επίλυση της διαφοράς και γγ) τα έξοδα στα οποία υποβάλλεται ο αιτών για μετακίνηση προσώπου που συνδέεται με την υποστήριξη του αιτήματος του αιτούντος, εφόσον επιβάλλεται η αυτοπρόσωπη παρουσία του στο δικαστήριο και το δικαστήριο αποφασίσει ότι το εν λόγω πρόσωπο δεν μπορεί άλλως να μετάσχει στη διαδικασία.

γ) Η νομική βοήθεια μπορεί να συνίσταται και στο διορισμό συνηγόρου για την παροχή νομικών συμβουλών με σκοπό τη διευθέτηση της διαφοράς πριν εισαχθεί αυτή ενώπιον δικαστηρίου. Διορισμός συνηγόρου για παροχή νομικών συμβουλών χωρεί και υπέρ προσώπου που έχει την κατοικία ή τη συνήθη διαμονή του στην Ελλάδα, αλλά ζητεί την παροχή νομικής βοήθειας για δίκη ή διαδικαστική ενέργεια σε άλλο κράτος - μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έως την παραλαβή της αίτησης για την παροχή νομικής βοήθειας από την αρμόδια αρχή του αλλοδαπού κράτους - μέλους. Η πέμπτη παράγραφος του άρθρου 9 εφαρμόζεται και στην περίπτωση αυτή.

Άρθρο 11 **Διαβίβαση αιτήσεων**

Αρμόδια αρχή για την παραλαβή αιτήσεων προσώπων που έχουν την κατοικία ή τη συνήθη διαμονή τους στην Ελλάδα για την παροχή νομικής βοήθειας από άλλο κράτος - μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2003/8/ΕΚ του Συμβουλίου, είναι το Υπουργείο Δικαιοσύνης. Η αρμόδια αρχή παρέχει συνδρομή στον αιτούντα, ώστε η αίτηση να συνοδεύεται από τα δικαιολογητικά που γνωρίζει ότι απαιτούνται για να κριθεί η αίτηση και παρέχει δίκως δαπάνη του αιτούντος, εφόσον ζητηθεί, κάθε απαραίτητη μετάφραση της αίτησης και των δικαιολογητικών εγγράφων. Η αίτηση διαβιβάζεται στην αρχή του αλλοδαπού κράτους εντός προθεσμίας δεκαπέντε ημερών από την ημερομηνία παραλαβής της, δεόντως συμπληρωμένη, και με μεταφρασμένα τα δικαιολογητικά έγγραφα. Δεν απαιτείται επικύρωση για τα έγγραφα που διαβιβάζονται. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης ρυθμίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την υποβολή και διαβίβαση αιτήσεων νομικής βοήθειας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ **ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΚΑΙ ΕΙΣΠΡΑΞΗ ΤΩΝ ΕΞΟΔΩΝ**

Άρθρο 12 **Εκκαθάριση**

1. Η εκκαθάριση των εξόδων της δίκης γίνεται κατά τις ισχύουσες κατά περίπτωση διατάξεις και περιλαμβάνει και τα έξοδα από τα οποία απαλλάχθηκε ο δικαιούχος, καθώς και την αποζημίωση του δικηγόρου και κάθε άλ-

λου προσώπου που βαρύνει, κατά το νόμο αυτόν, το Δημόσιο.

2. Εάν η απόφαση επιβάλει τα έξοδα σε βάρος του αντιδίκου του δικαιούχου ή άλλου προσώπου, τα έξοδα από τα οποία απαλλάχθηκε ο δικαιούχος και η αποζημίωση δικηγόρου και κάθε άλλου προσώπου που βαρύνει το Δημόσιο επιδικάζονται υπέρ του Δημοσίου και εισπράττονται από αυτό σύμφωνα με τις διατάξεις για την εισπραξη των δημοσίων εσόδων.

Άρθρο 13

Πόροι για την παροχή νομικής βοήθειας

Εγγράφεται κατ' έτος ειδική πίστωση στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Δικαιοσύνης για την κάλυψη της αποζημίωσης δικηγόρων και άλλων προσώπων που προσφέρουν υπηρεσίες στο πλαίσιο του συστήματος νομικής βοήθειας.

Άρθρο 14

Αποζημίωση δικηγόρων υπηρεσίας και άλλων προσώπων

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Δικαιοσύνης ορίζεται η αποζημίωση των δικηγόρων υπηρεσίας, συμβολαιογράφων, δικαστικών επιμελητών και άλλων προσώπων που παρέχουν υπηρεσίες στο πλαίσιο της παροχής νομικής βοήθειας, σύμφωνα με τα τυχόν προβλεπόμενα κατώτατα όρια καθορισμού αμοιβής. Η αμοιβή μπορεί να υπολείπεται των κατώτατων ορίων σε περίπτωση αναίρεσης και παράστασης ενώπιον του μικτού ορκωτού δικαστηρίου και του μικτού ορκωτού εφετείου.

Με όμοια απόφαση καθορίζεται το πλαίσιο και η διαδικασία εκκαθάρισης και εισπραξης της αποζημίωσης.

2. Αρμόδιο όργανο για τη συλλογή των δικαιολογητικών και των αιτήσεων των δικαιούχων δικηγόρων και άλλων προσώπων για τη διαβίβασή τους στο Υπουργείο Δικαιοσύνης είναι η διοίκηση του αρμόδιου Δικαστηρίου.

Άρθρο 15

Μη έκδοση γραμματίου προείσπραξης επί καταβολής αποζημιώσεως

1. Για την καταβαλλόμενη σε δικηγόρο υπηρεσίας αποζημίωση δεν εκδίδεται γραμμάτιο προείσπραξης. Η σχετική απόδειξη παροχής υπηρεσιών εκδίδεται κατά την είσπραξη. Η παρακράτηση του προβλεπόμενου από την παράγραφο 7 του άρθρου 96 του Κώδικα περί Δικηγόρων (ν.δ. 3026/1954) ποσοστού γίνεται κατά την εκκαθάριση της αποζημίωσης και το παρακρατούμενο ποσό αποδίδεται στον οικείο Δικηγορικό Σύλλογο.

2. Δεν εκδίδεται γραμμάτιο προείσπραξης σε περίπτωση παροχής νομικής βοήθειας από δικηγόρους που ενεργούν στο πλαίσιο προγραμμάτων νομικής αρωγής μη κρατικών φορέων και οι οποίοι δεν λαμβάνουν αμοιβή για την παροχή των υπηρεσιών τους.

Άρθρο 16

Τελικές διατάξεις

1. Για την παροχή νομικής βοήθειας σε υποθέσεις αστικού και εμπορικού χαρακτήρα, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, αποκλείεται η εφαρμογή

του εικοστού δεύτερου κεφαλαίου του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρα 194 έως 204).

2. Το άρθρο 96Α του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας καταργείται.

3. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Δικαιοσύνης, μπορεί να επεκτείνεται ο θεσμός της παροχής νομικής βοήθειας σε όλες ή σε κατηγορίες διοικητικών διαφορών και να καθορίζονται οι όροι και οι διαδικαστικές προϋποθέσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄ ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 17

1. Τα πάγια δικαιώματα που εισπράττονται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 2 και 11 του ν. 325/1976, όπως ήδη ισχύουν, από τα άμισθα και έμμισθα υποθηκοφυλακεία του Κράτους για κάθε ζητούμενη καταχώριση, καθορίζονται σε εννέα (9) ευρώ.

2. Το μισό ποσό από τα δικαιώματα που εισπράττονται σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο από τα έμμισθα υποθηκοφυλακεία και από τα κτηματολογικά γραφεία Ρόδου, Κω και Λέρου κατατίθεται στον Ειδικό Λογαριασμό «για την εύρυθμη λειτουργία υπηρεσιών αρμοδιότητας Υπουργείου Δικαιοσύνης», ο οποίος προβλέπεται στην παράγραφο 18 του άρθρου 5 του ν. 2408/1996.

3. Οι άμισθοι υποθηκοφύλακες, εκτός από τα ήδη παρακρατούμενα από αυτούς ποσά, παρακρατούν επιπλέον από τα πάγια δικαιώματα:

α. ολόκληρο το ποσό, εάν τα εισερχόμενα μηνιαίως έγγραφα, για τα οποία εισπράττονται αναλογικά δικαιώματα, δεν υπερβαίνουν τα 125,

β. το ένα δεύτερο (1/2), εάν τα εισερχόμενα μηνιαίως έγγραφα, για τα οποία εισπράττονται αναλογικά δικαιώματα, κυμαίνονται από 126 έως 225.

Στην τελευταία περίπτωση το υπόλοιπο ένα δεύτερο (1/2) από τα εισπραττόμενα πάγια δικαιώματα εξακολουθεί να αποδίδεται στο Δημόσιο σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Εάν τα εισερχόμενα μηνιαίως έγγραφα υπερβαίνουν τα 225, τα δύο πέμπτα (2/5) από τα εισπραττόμενα δικαιώματα κατατίθενται στον ειδικό λογαριασμό της παραγράφου 18 του άρθρου 5 του ν. 2408/1996 και τα υπόλοιπα τρία πέμπτα (3/5) αποδίδονται στο Δημόσιο σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

4. Το προβλεπόμενο στην περίπτωση α' της παραγράφου 18 του άρθρου 5 του ν. 2408/1996 αναλογικό δικαίωμα, που εισπράττεται από τα υποθηκοφυλακεία του Κράτους και τα κτηματολογικά γραφεία Ρόδου, Κω και Λέρου, καθορίζεται σε 1,75%.

5. Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 40 του ν. 2721/1999 αντικαθίσταται ως εξής:

«Αν αυτός ελλείπει, η αναπλήρωση γίνεται από τον αρχαιότερο υπηρετούντα υπάλληλο του υποθηκοφυλακείου.»

6. Ο αριθμός των οργανικών θέσεων των δικαστικών υπαλλήλων της κατηγορίας ΥΕ επιμελητών δικαστηρίων μειώνεται κατά τριακόσιες πενήντα (350) και ο συνολικός αριθμός ορίζεται σε δύο χιλιάδες εκατό (2.100). Οι τριακόσιες (300) από τις παραπάνω τριακόσιες πενήντα (350) θέσεις μεταφέρονται στις οργανικές θέσεις γραμματέων των δικαστηρίων της χώρας, ο αριθμός των οποίων αυξάνεται αντιστοίχως και ορίζεται συνολικά σε πέντε χιλιάδες εννιακόσιες εξήντα τέσσερις (5.964).

7. Μετά το έκτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 16 του ν. 3205/2004 (ΦΕΚ 297 Α΄) προστίθεται νέο εδάφιο που έχει ως εξής:

«Από τον ανωτέρω περιορισμό των δεκαέξι (16) ωρών κατά μήνα εξαιρούνται τα καταστήματα κράτησης της χώρας αρμοδιότητας του Υπουργείου Δικαιοσύνης.»

Άρθρο 18

1. Στην παράγραφο 7 του άρθρου 96 του Κώδικα περί Δικηγόρων (ν.δ. 3026/1954) προστίθεται δεύτερο εδάφιο που έχει ως εξής:

«Ειδικώς οι Δικηγορικοί Σύλλογοι Αθηνών, Πειραιώς και Θεσσαλονίκης παρακρατούν από την αμοιβή που προεισπράττεται ποσοστό δώδεκα τοις εκατό (12%), από το οποίο ποσοστό τρία τοις εκατό (3%) προορίζεται για την κάλυψη των λειτουργικών αναγκών των υπηρεσιών του Συλλόγου, ποσοστό ένα τοις εκατό (1%) προορίζεται για τον «ειδικό διανεμητικό λογαριασμό νέων δικηγόρων» του άρθρου 33 παρ. 2 του ν. 2915/2001, ποσοστό τρία τοις εκατό (3%) αποδίδεται στον «Κλάδο Επικουρικής Ασφάλισης» του Ταμείου Νομικών και ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%) αποδίδεται στο οικείο Ταμείο Πρόνοιας Δικηγόρων.»

2. Στο τέλος της παραγράφου 8 του άρθρου 161 του Κώδικα περί Δικηγόρων (ν.δ. 3026/1954) προστίθεται νέο εδάφιο που έχει ως εξής:

«Στην πιο πάνω όμως περίπτωση με στοιχείο β΄ προκαταβάλλεται στον οικείο Δικηγορικό Σύλλογο το κατά την παράγραφο 7 ποσοστό δικηγορικής αμοιβής.»

3. Μετά το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 4 του άρθρου 15 του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργών (κ.ν. 1756/1988) προστίθενται δύο νέα εδάφια που έχουν ως εξής:

«Σε περίπτωση κατά την οποία την Κυριακή που ακολουθεί το πρώτο Σάββατο του μηνός Μαρτίου διενεργούνται εκλογές για την ανάδειξη των μελών της Βουλής ή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, οι ολομέλειες των οικείων δικαστηρίων για την εκλογή του Προέδρου και των μελών των Συμβουλίων που τα διευθύνουν συνέρχονται το τρίτο πριν από τις εκλογές Σάββατο. Αν το προβλεπόμενο κατά το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου αυτής Σάββατο είναι παραμονή βουλευτικών εκλογών ή εκλογών για την ανάδειξη των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, οι ολομέλειες συνέρχονται το αμέσως επόμενο των εκλογών αυτών Σάββατο.»

Άρθρο 19

1. Σε τμήμα του οικοδομικού τετραγώνου 63 του Δήμου Πειραιά επί των οδών Αθηνών-Πειραιώς, Κατσουλίδου και πρώην Οικονομίδου και σήμερα Μουράτη, όπως εμφανίζεται με στοιχεία ΑΒΓΔΑ σε διάγραμμα κλίμακας 1:2.000, που έχει θεωρηθεί από τον προϊστάμενο της Διεύθυνσης Τοπογραφικών Εφαρμογών του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και το οποίο συνοδεύει την παρούσα ρύθμιση και δημοσιεύεται σε φωτοσμίκρυνση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζεται χώρος ανέγερσης «Δικαστικού Μεγάρου Πειραιώς».

2. Στο παραπάνω τμήμα, όπου τα ευρισκόμενα κτίρια έχουν χαρακτηριστεί ως διατηρητέα (βιομηχανικό συγκρότημα κτιρίων), επιτρέπονται η ανέγερση νέων κτιρίων και προσθήκες είτε κατ' επέκταση είτε καθ' ύψος των υφι-

στάμενων κτιρίων, σύμφωνα με την οριστική μελέτη που εγκρίνεται από την «ΘΕΜΙΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ Α.Ε.».

3. Ο καθορισμός των τμημάτων κτιρίων ή προκτισμάτων ή των στοιχείων που αλλοιώνουν το αρχικό κτίριο, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου μόνου της απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων 7863/1383/1997 (ΦΕΚ 267 Δ΄) γίνεται με την παραπάνω μελέτη της «ΘΕΜΙΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ Α.Ε.».

4. Οι όροι δόμησης του παραπάνω χώρου καθορίζονται ως εξής:

α. Συντελεστής Δόμησης (Σ.Δ.): 2,6

β. Επιτρεπόμενο ποσοστό κάλυψης: 60%

γ. Μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος των ανεγερθησόμενων κτιρίων: 21 μ.

Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του Γ.Ο.Κ..

5. Η μελέτη ανέγερσης των κτιρίων εγκρίνεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και επέχει θέση οικοδομικής άδειας.

6. Επιτρέπεται η κήρυξη απαλλοτρίωσης υπέρ και με δαπάνη του ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ. του ανωτέρω υπό στοιχεία ΑΒ-ΓΔΑ χώρου ή τμημάτων αυτού, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2882/2001, για την ανέγερση του Δικαστικού Μεγάρου Πειραιώς.

7. Το αναφερόμενο στην παράγραφο 1 ακίνητο για την ανέγερση του νέου Δικαστικού Μεγάρου Πειραιώς, κατά το μέρος που ανήκει στην κυριότητα του Εθνικού Οργανισμού Φαρμάκων (Ε.Ο.Φ.), μπορεί να αγοραστεί από το ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ. χωρίς διαγωνισμό, κατά παρέκκλιση των διατάξεων του άρθρου 50 του π.δ. 715/1979, με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, η οποία εγκρίνεται από τον Υπουργό Δικαιοσύνης.

Άρθρο 20

1. Στην Κεντρική Επιτροπή Κωδικοποίησης (Κ.Ε.Κ.), που προβλέπεται από το ν. 3133/2003 (ΦΕΚ 85 Α΄), ανατίθεται η σύνταξη κωδίκων νόμων και κωδίκων κανονιστικών διαταγμάτων και αποφάσεων στους εξής τομείς:

- Εργατική νομοθεσία (όροι εργασίας, συμβάσεις εργασίας, υγιεινή και ασφάλεια στους εργασιακούς χώρους).

- Νομοθεσία για την απασχόληση (νομοθεσία για τον Οργανισμό Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού και την ανεργία).

- Φορολογία (φορολογία εισοδήματος, κεφαλαίου, φόρος προστιθέμενης αξίας).

- Νομοθεσία βιβλίων και στοιχείων.

- Νομοθεσία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

- Νομοθεσία τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα).

- Αγορανομική νομοθεσία.

- Νομοθεσία προστασίας καταναλωτή.

- Νομοθεσία για την ενέργεια (συμβατική ηλεκτροπαραγωγή, πετρελαιοειδή, φυσικό αέριο και ανανεώσιμες πηγές ενέργειας).

- Νομοθεσία του Εθνικού Συστήματος Υγείας.

- Συνταξιοδοτική νομοθεσία (πολιτικές, στρατιωτικές και πολεμικές συντάξεις).

- Νομοθεσία του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων – Ενιαίου Ταμείου Ασφάλισης Μισθωτών.

- Νομοθεσία του Οργανισμού Γεωργικών Ασφαλίσεων.

- Νομοθεσία του Οργανισμού Ασφάλισης Ελευθέρων Επαγγελματιών.

- Νομοθεσία του Ναυτικού Απομαχικού Ταμείου.

- Δημόσιο Ναυτικό Δίκαιο.

- Νομοθεσία για το Ελεγκτικό Συνέδριο.

- Νομοθεσία για τα ναρκωτικά.

- Νομοθεσία για την οδική κυκλοφορία.

2. Στους κώδικες νόμων μπορεί να περιληφθούν κατ' εξαίρεση διατάξεις κανονιστικών διαταγμάτων και αποφάσεων, αν αυτό είναι απαραίτητο για τις ανάγκες της κωδικοποίησης.

3. Ο χρόνος έναρξης των εργασιών για την κατάρτιση καθενός από τους παραπάνω κώδικες καθορίζεται με απόφαση της Κ.Ε.Κ., που εγκρίνεται από το Γενικό Γραμματέα του Υπουργικού Συμβουλίου.

4. Η εκτέλεση των προπαρασκευαστικών εργασιών που αναφέρονται στην παράγραφο 4 του άρθρου 2 του ν. 3133/2003 μπορεί να ανατίθεται και σε ομάδες εργασίας, στις οποίες, πέραν των ειδικών επιστημόνων που προβλέπονται από τη διάταξη αυτή, είναι δυνατόν να μετέχουν δικαστικοί λειτουργοί και δημόσιοι λειτουργοί και υπάλληλοι.

Άρθρο 21

1. Στην παράγραφο 2 του άρθρου 52 του π.δ. 410/1995, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 9 παρ. 2 του ν. 2623/1998, προστίθεται στοιχείο ια' ως εξής:

«ια) Οι Επιμελητές Ανηλίκων με βαθμό Α' και Β' των Δικαστηρίων Ανηλίκων της χώρας και οι υπάλληλοι με βαθμό Α' και Β' της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Δικαιοσύνης.»

2. Στην παράγραφο 3 του άρθρου 68 του π.δ. 351/2003 προστίθεται στοιχείο ιγ' ως εξής:

«ιγ) Οι Επιμελητές Ανηλίκων με βαθμό Α' και Β' των Δικαστηρίων Ανηλίκων της χώρας και οι υπάλληλοι με βαθμό Α' και Β' της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Δικαιοσύνης.»

3. Το στοιχείο β' της παραγράφου 6 του άρθρου 68 του π.δ. 351/2003 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«β) Το Υπουργείο Δικαιοσύνης, ονομαστικούς καταλόγους όλων των προσώπων που αναφέρονται στην παράγραφο 3 στοιχεία α' έως και γ', ε', στ', θ' έως και ια' και ιγ'.»

Άρθρο 22

1. Η παράγραφος 1 του άρθρου 115 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Περισσότεροι μπορούν, με το ίδιο δικόγραφο, να ασκήσουν κοινή προσφυγή κατά της ίδιας πράξης ή πράξεων, εφόσον οι λόγοι που προβάλλουν στηρίζονται σε όμοια κατά τα ουσιώδη στοιχεία νομική και πραγματική βάση, ή κοινή αγωγή, εφόσον συνδέονται με κοινό δικαίωμα ή τα δικαιώματά τους στηρίζονται σε όμοια κατά τα ουσιώδη στοιχεία νομική και πραγματική βάση.»

2. Στο πρώτο εδάφιο της τρίτης παραγράφου (τελευταία σειρά) του άρθρου 115 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, όπως ισχύει, αφαιρείται η φράση «και πραγματική».

3. Στο άρθρο 120 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας

προστίθεται δεύτερο εδάφιο, ως εξής:

«Οι πρωτοδίκως ομόδικοι μπορούν να ασκήσουν από κοινού ένδικο μέσο χωρίς να απαιτείται να προβάλλονται κοινοί λόγοι.»

4. Η δεύτερη και τρίτη παράγραφος του άρθρου 121 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας αντικαθίστανται ως ακολούθως:

«2. Αν δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις ομοδικίας, το ένδικο βοήθημα κρατείται ως προς τον πρώτο και τους ομόδικους με αυτόν και διατάσσεται ο χωρισμός του ως προς τους υπόλοιπους.

3. Με την απόφαση που διατάσσει το χωρισμό προσδιορίζονται, κατά προτίμηση, σε συγκεκριμένη δικάσιμο, για να δικαστούν οι χωριζόμενες υποθέσεις.»

5. Στον Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας προστίθεται άρθρο 139Α, ως εξής:

«Άρθρο 139Α

1. Αν υπάρχουν τυπικές παραλείψεις, ο πρόεδρος του πολυμελούς δικαστηρίου ή ο εισηγητής ή ο δικαστής του μονομελούς δικαστηρίου καλεί, και μετά τη συζήτηση, τον πληρεξούσιο δικηγόρο ή το διάδικο, εφόσον παρίσταται αυτοπροσώπως, να τις καλύψει, τάσσοντας εύλογη κατά την κρίση του προθεσμία.

2. Η πρόσκληση γίνεται τηλεφωνικώς από τον γραμματέα, ο οποίος βεβαιώνει με σημείωση στο εσωτερικό του φακέλου της δικογραφίας το χρόνο της ειδοποίησης, τα ζητούμενα στοιχεία και την προθεσμία. Αν η τηλεφωνική πρόσκληση είναι αδύνατη ή δυσχερής, αποστέλλεται έγγραφο, αντίγραφο του οποίου τηρείται στο φάκελο της δικογραφίας. Στο αντίγραφο αυτό σημειώνεται η ημερομηνία αποστολής του εγγράφου.»

6. Η παράγραφος 3 του άρθρου 274 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Το τέλος δικαστικού ενσήμου καταβάλλεται ως την πρώτη συζήτηση της υπόθεσης. Αν ως τότε δεν καταβληθεί και αφού προηγηθεί η διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 139Α, το δικαστήριο, με απόφασή του, αναστέλλει την πρόοδο της δίκης, ώστε να καταβληθεί το ελλείπον τέλος δικαστικού ενσήμου, ορίζοντας συγχρόνως ημερομηνία για τη νέα συζήτηση της υπόθεσης. Αν και ως τη νέα αυτή συζήτηση τούτο δεν καταβληθεί, η αγωγή ή η κύρια παρέμβαση απορρίπτεται ως απαράδεκτη.»

7. Η παράγραφος 1 του άρθρου 277 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Για το παραδεκτό των ένδικων βοηθημάτων και μέσων πρέπει, ως την πρώτη συζήτηση της υπόθεσης, να προσκομισθεί το προβλεπόμενο από τις κείμενες διατάξεις αποδεικτικό καταβολής παραβόλου. Αν δεν προσκομισθεί το αποδεικτικό αυτό ως την πρώτη συζήτηση της υπόθεσης, εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα στο άρθρο 139α.»

8. Στο πρώτο εδάφιο της πρώτης παραγράφου του άρθρου 36 του π.δ. 18/1989 η φράση «κατά την κατάθεση» αντικαθίσταται από τη φράση «μέσα σε ένα μήνα από την κατάθεση».

9. Στο άρθρο 45 του π.δ. 18/1989 προστίθεται νέα έκτη παράγραφος, ως εξής:

«6. Σε περίπτωση έλλειψης ομοδικίας, η αίτηση ακυρώσεως κρατείται ως προς τον πρώτο αιτούντα και τους ομόδικους με αυτόν και διατάσσεται ο χωρισμός ως προς τους υπόλοιπους. Σε περίπτωση έλλειψης συνά-

φειας, η αίτηση ακυρώσεως κρατείται ως προς την πρώτη προσβαλλόμενη πράξη και τις συναφείς με αυτήν και διατάσσεται ο χωρισμός ως προς τις υπόλοιπες.»

10. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων καταλαμβάνουν και τις εκκρεμείς κατά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού διαφορές. Ένδικα βοηθήματα ή μέσα που απορρίφθηκαν ως απαράδεκτα από το Συμβούλιο τις Επικρατείας ή τα τακτικά διοικητικά δικαστήρια μετά την 1.1.2000 για μη καταβολή ή ελλιπή καταβολή παραβόλου, μπορούν να ασκηθούν εκ νέου μέσα σε προθεσμία

δύο (2) μηνών από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού.

Άρθρο 23 **Έναρξη ισχύος**

Η ισχύς του νόμου αυτού αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός από το άρθρο 10, το οποίο τίθεται σε ισχύ από τις 30 Νοεμβρίου 2004.

Αθήνα,

2004

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΧΡ. ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΤΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Θ. ΤΖΩΡΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Κ. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ